

krásky slovenska

ROČNÍK XLIV

1/67

KČS 3,50

Priebeh horolezeckej sezóny 1966 vo Vysokých Tatrách ovplyvnilo nepriaznivé počasie a s ním súvisiace zlé snehové podmienky. Náhle zvraty počasia, prudké výkyvy teplôt, ako aj neobvyklý priebeh pribúdania snehovej pokrývky – pomerne hrubé vrstvy odrazu napadnutého snehu – vytvorili podmienky pre zvýšené lavínové nebezpečenstvo.

Krátke obdobia so zdanlivo priaznivými lezeckými podmienkami zlákali mnohých horolezcov k úsiliu o maximálne využitie na výstupy. Výsledkom bol veľký počet lavínových nešťatí s tragickým zakončením, ktoré zaznamenali v zimnej sezóne smutný rekord.

Letná sezóna sa čo do počasia nevelmi odlišovala od zimnej. Vyznačovala sa síce pomerne teplým, avšak premenlivým počasím. Výnimkou bolo azda krátke obdobie, v ktorom sa konal tradičný 42. horolezecký týždeň. Zúčastnilo sa ho asi 300 horolezcov zo Slovenska i zahraničných hostí (Krásy Slovenska č. 11/1966).

Horolezeckú činnosť vo Vysokých Tatrách okrem spomenutých faktorov ovplyvnilo ešte rozšírenie možností zahraničných výprav, ako aj individuálne zájazdy do zahraničných veľhôr. Zúčastnili sa na nich

TEXT A FOTO
IVAN KLUVÁNEK

ROK 1966

V

ČESKOSLOVENSKOM

HOROLEZECTVE

práve najvyspelejší horolezci, ktorých neúčasť pochopiteľne pocítili naše veľhory. To sa muselo zákonite prejavíť aj v bilancii tatranských výstupov, ktorá je teraz odsúdená k splácaniu dane za dlhé roky hlada za svetovými veľhorami.

Už letný pohľad na štatistiku zahraničných výprav svedčí o mimoriadnej aktivite. V priebehu roku 1966 odcestovalo do zahraničných veľhôr 16 horolezeckých výprav, organizovaných Ústrednou sekciou horolezectva ČSTV s celkovým počtom 251 účastníkov. V týchto číslach nie sú zahrnuté výpravy do pieskovcových oblastí NDR a početné oddielové a individuálne zájazdy. Na druhej strane môžeme zaznamenať, čo je obzvlášť potešiteľné, zvýšený záujem zahraničných horolezcov o Vysoké Tatry. Oprávňuje nás to v domnienke, že k tomuto záujmu prispeli aj úspechy našich horolezcov v zahraničných veľhorách. Popri už tradičných návštevách horolezcov z Poľska, NDR, Maďarska a SSSR sa čoraz častejšie objavujú v našich veľhorách aj rakúski, západonemeckí, francúzski a anglickí horolezci.

Minuloročná horolezecká sezóna československých horolezcov sa teda odohrávala po prvý raz vlastne v zahraničí. Bola to sezóna veľkých možností. Prichodí nám teraz povedať si to i ono o jej priebehu.

ZIMA

Západné Alpy – skupina Mont Blanc

Prvá československá zimná výprava do Západných Álp mala pôvodne skôr prieskumný charakter. Nečakali sa od nej prenikavé úspechy. Preto príjemným prekvapením boli niektoré úspechy dosiahnuté napriek nepriazni počasia, úspechy, na ktoré bola aj sezóna v Západných Alpách nadmieru skúpa. Cenné poznatky získané touto 16-člennou výpravou sa uplatnia už pri tohoročnej výprave, ktorá odcestuje začiatkom februára do Chamonix.

Na vrchole
Foto Ivan Kluvánek

Z význačnejších výstupov výpravy uvádzame:

Aiguille du Midi, Contaminova cesta, južnou stenou (G. Tschunko, M. Matras, J. Budín).

Aiguille du Midi, Rébuffatova cesta južnou stenou, (J. Jursa, L. Skalický, J. Jandík, M. Vacík).

Mont Blanc du Tacul (4248 m) Gervassuttiho kuloárom. III. zimný priestup. (I. Fiala, P. Kaiser).

Mont Blanc du Tacul Bocalatteho pilierom. Pokus o I. zimný priestup. Dosiahnutá výška $\frac{2}{3}$ piliera. Po 5 dňoch a 5 bivuakoch zostup zlanením pre zvrat počasia.

Poľské Tatry

Trojčlenná skupina reprezentantov sa zúčastnila vo februári a v marci Medzinárodného tábora pri Morskom Oku. Medzi významnejšie výstupy patria

výstupy severnou stenou Veľkého Mengusovského štítu (R. Mock, T. Mastihuba, J. Mašek, L. Lednár), ďalej západnou stenou Nižného Žabieho štítu (R. Mock, St. Lednár), pilier Nižných Rysov (Mock, Mašek) a iné.

LETO

Kaukaz

Z 12 člennej výpravy do skupiny Bezengi okrem aklimatizačných výstupov na Gestolu, Pticu a iné, uskutočnila trojica Václav Bůžek, Pavel Přerost a Česlav Wojcik prvovýstup ľavou polovicou severnej steny Tetnuldu (4853 m). Je to vôbec prvá výstupová trasa touto stenou. Na hlavný vrchol Dych-tau (5198 m) vystúpili južným pilierom M. Kaláb, P. Rožek, J. Havlík a južným pilierom na východný vrchol toho istého štítu zasa dvojica V. Bajer a M. Holzer.

Pokus štvorice Č. Wojcik, J. A. Stolz, V. Bůžek a P. Přerost o prvovýstup severovýchodným pilierom na Východný vrchol Džangi-tau (5048 m) skončil sa tragicky. Krátko po nástupe na pilier sa uvoľnila obrovská seraková lavína, ktorá zasiahla skupinu, pri čom zahynul člen reprezentačného družstva Václav Bůžek z Brna. Jeho zraneného spolezka sa podarilo druhej dvojke, iba čiastočne zasiahnutej lavínou, zachrániť. (Krásy Slov. č. 12 z r. 1966).

V oblasti Baksanu operovala ďalšia 23-členná skupina. Účastníci vystúpili okrem aklimatizačných výstupov na Štít Slobodného Španielska (4200 m) a Nakra-tau (4511 m).

Priekopníckou možno označiť 10-člennú výpravu československých horolezcov, ktorá bola v oblasti Cej vo východnej časti Centrálného Kaukazu. Bola to prvá zahraničná výprava do tejto, pomerne málo navštevovanej oblasti od čias Merzbachera a poľskej výpravy v tridsiatych rokoch. K najväčším úspechom patria výstupy S. Chmelu, M. Turka, F. Masláka, G. a H. Ginzlovcov na Mamison Choch (4358 m), Dubl pik (4560 m), Uilpatu (4647 m) a pik Vils (4010 m). Okrem toho vystúpili na najvýchodnejšiu kaukazskú päťtisícovku Kazbek (5043 m).

Alpy

Československí horolezci v rámci ústredne organizovaných výprav a individuálnych zájazdov navštívili takmer všetky významnejšie alpské oblasti.

Švajčiarsko navštívila v auguste 22-členná výprava. Jej účastníci zdolali severnú stenu Matterhornu (4477 m) cestou Schmidovcov (M. Matras, J. Budín, J. Ďurana, I. Tichý a V. Kanyar), ďalej východnú stenu Matterhornu V. Kanyar a I. Tichý) s obídením posledného úseku vrcholovej steny, severnú stenu Breithornu (4165 m) Welzenbacho-

vou cestou (P. Baudiš a J. Ľursa) a severnú stenu Lyskammu (4480 m) Welzenbachovou cestou (J. Bendík, I. Goll). Okrem toho vystúpili všetci účastníci na Matterhorn Hörnliho hrebeňom, Monte Rosu (4634 m) Rimpfischhorn (4199 m) a Zinalrothorn (4221 m).

Mimoriadny ohlas vyvolal výstup Sylvy Kysilkovej, ktorá zdolala ako druhá žena severnú stenu Matterhornu cestou Schmidovcov. Jej spolulezcami boli Japonec Mitsumasa Takada a Nemec Gerhardt Baur (Krásy Slov. č. 12/66).

Za najväčší úspech sezóny možno však bezpochyby označiť III. priestup Bonattiho cesty severnou stenou Matterhornu, ktorý za dramatických okolností absolvovala dvojica Tatrancov Juraj Weincziller s Milanom Kriššákom. V stene ich zastihol zvrät počasia, snehová fujavica s množstvom nového snehu. Výstup trpal 3 dni s jedným bivakom pod stenou, dvoma pri výstupe v stene a posledným na vrchole (Krásy Slov. č. 12/1966).

Vo francúzskych Alpách v oblasti Mont Blancu boli dve výpravy po 12, resp. 5 účastníkoch. J. Mlezák s K. Chlumským zdolali za veľmi ťažkých podmienok západnú stenu Petit Dru (3733 m) Magnoneho cestou. Výstup trval 4 dni s 3 bivakmi. Tá istá dvojica vystúpila za dva dni východnou stenou Bonattiho cestou na Grand Capucin. Na Aiguille Verte (4127 m) Couturierovým kuloárom vystúpili T. Mastihuba a R. Mock, severnou stenou Aiguille de Bionassay družstvo v zložení J. Bortel, S. Lednár, T. Mastihuba a R. Mock. Okrem toho vystúpili účastníci viacerými smermi na Mont Blanc (4807 m), ďalej Grand Grèpon, Aiguille de Roc, Aiguille de Briche a i. Západnú stenu Petit Dru prekonala Magnoneho cestou aj dvojica O. Vítek – M. Růžička.

Ďalšia 10-členná skupina navštívila **talianske Dolomity**. Na Cima Piccola di Lavaredo, tzv. Žltou hranou, Comiciho cestou vystúpili A. Srb, M. Brož, M. Patera, B. Šisler, R. Fadrný a D. Němec. Na Cima Piccolissima, juhovýchodnou stenou, Cassinovou cestou (klas. VI) vystúpili M. Mereš, J. Fabík, a O. Zeman. Populárnu Comiciho cestu severnou stenou Cima Grande di Lavaredo zdolali R. Fadrný, D. Němec, A. Srb, M. Brož, M. Mereš a J. Fabík.

Výprava 18 horolezeckých cvičiteľov navštívila **Ötztalské Alpy** v Rakúsku a **Berchtesgadenské Alpy** v NSR. Členovia výpravy dosiahli celkovo 11 vrcholov štrnástimi rozličnými výstupovými smermi. Významnejšie výstupy: Ladovcové severné steny Similaun (3606 m), Finailspitze (3516 m), Mutalspitze (3528 m) Hintere Schwärze (3628 m) a skalná východná stena Watzmanna (2713 m).

V Júlských Alpách sa už každoročne vystriedajú 4 výpravy o celkovom počte 113 účastníkov, takže sa už pomaly stávajú druhým domovom našich horolezcov. Mimoriadne nepriaznivé počasie, ktoré túto oblasť postihlo cez leto, ako aj skutočnosť,

že záujem väčšiny vyspelejších horolezcov sa tohto roku preniesol na iné oblasti, zapríčinili, že výstupy nedosiahli úroveň ako v posledných 2–3 rokoch. Okrem prvovýstupu Čertovým pilierom severozápadnej steny Prisojniku (2547 m), ktorý absolvovala dvojica F. Kroupa a L. Meisnar, účastníci jednotlivých výprav vystúpili na Triglav (2863 m) Copovým pilierom, na Jalovec (2643 m) Comiciho hranou, diretissimou severnej steny Špiku (2472 m) a priamou cestou na Štajerskú rinku v Kamenických Alpách.

Okrem spomenutých výprav zúčastnila sa trojčlenná delegácia na sjazde mladých horolezcov a cvičiteľov mládeže v bulharskej Rile a ďalšia, tak isto trojčlenná delegácia zastupovala naše horolezectvo na Medzinárodnom stretnutí mládeže UIAA v oblasti pieskovcových cvičných terénov pri Berdorfe v Luxemburgu.

Zlepšené možnosti medzinárodných stykov a ciest do zahraničia využili viaceré horolezecké oddiely a jednotlivci formou individuálnych zájazdov najmä do Alpských krajín a pieskovcových oblastí v NDR. Športové výsledky týchto individuálnych podujatí však až na malé výnimky nebolo možné zaevidovať.

V stene
Foto Ivan Kluvánek

